

begins as follows: (קומט מרדכי אניין) ברוך אתה . . . . אך וויל איין ביסל סליחות קלאמרין. אל אך אסיים אתה, או המן זאל ווערן פֿראמטה, פֿראמטה זאל ער ווערין, אויף עסין זאלין אים דיא ווערים, דיא ווערים זאלין אים אויף עסין, דוא נאמט זאל אן אים פֿר געסין . . .

CHAPTER XI

THE MASSEKHETH DEREKH EREZ OF ISAAC LUZZATTO

מסכת דרך ארץ על דרך סני נהור. נסדרה מאת מע' החכם הרומא Ms. Paper, Sq. 8°. 14f. Cur-
sive Italian char. (f. 2a—12a) and Sq. Rabb. (f. 1b, 12b—14a).
It is the identical copy described by S. Schönblum (*Cat. d'une
Collection Anconienne*, no. 56, ב) and mentioned by Steinschneider
in *Letterbode* IX, p. 45. Schönblum has the reading . . . מאת
מסן דניאל instead of יצחק לוצאטו במ"ע דניאל, which misled
Steinschneider to ascribe it to *Luzzatto b. Daniel*. The ms.
belonged formerly to Halberstam and is now in the Library of
the Jewish Theological Seminary of America. The parody proper
consists of three chapters, the first two of which are composed
of Mishnah and Gemara, the last only of Mishnah, and is pre-
ceded by an introduction (f. 1b) of the copyist, which reads as
follows: „מסכת דרך ארץ הלזו נכתבה ביום פורים אחר שקיימו בו ביום
מאמרם ז"ל חייב אניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ברוך מרדכי לארור
המן. והחכם המחבר זצו"קל כתבה להגדיל השמחה ביום פורים, לא חז'
שהיה מחוסר תורה יראת ה' ודרך ארץ כמו שגראה בהשקפה ראשונה
מקונטריכו זה שחבר דרך צחות, כי אדרכה היה מלא תורה כרמון וחסד
מופלא ביראת ה' מרבים ובעל צדקה ורומא תולים בצדקה וחסד כאשר
העידו עליו כל אשר זכו להכירו. והוא היה בן חכמים וחסידים והעמיד
גם כן בן חכם וחסיד טוב עם אלדים ואנשים גדול במלאכת הרפואה דצל.
והחכם המתבר הזה חבר ג"כ ספרים אחרים בחכמה בתבונה וכיראת ה',
ובתוכם חרו כל ספר בראשית בשירים נפלאים. וחבר גם כן ס' תולדות
יצחק. נב"ת ווי"א.”

The first chapter begins: משנה. מאמתי מתחילין זמן הכניסה ומצנצפין כל היום עד שישלימו הקהל תפלת

ערבית. גמ'. תנא היכא קאי דקתני מאמתי. תנא אקרא קאי דכתיב תשב
באחד תדבר בכן אמך תתן דופי . . .

The second chapter begins: היוצא לסחורה מאכילין אותו: מעשה ברבי ברוך התגר שבא למקומינו וחזר לעירו מבעוד יום ונמצא שאכלן ג' פעמים רצופות ביום אחד ועליו הוא אומר אשרי יולדתו. גמ'. לאו סחורה בלבד אלא אפילו למייל וכן תני תנא . . .

The third chapter begins: שלש בנדים הם. של מצוה, של קנין, ושנכנס בו לחופה. של מצוה עושין אותו מכנד חופה של אביו, של קנין נכנס ויוצא בו חוץ לעירו, ושנכנס בו לחופה ממשכנין אותו ויורד ברנל ואלו מן ההלכות שאמרו על אחד: and concludes with: ומניהו ליורשיו. ההרים תחת השערים ובמושב לצים כדי להגדיל את השחוק ואת השמחה. At ביום פורים אחר שקיימו מה שאחז"ל חייב איניש לבסומי בפוריא. At the end there are five additional leaves, containing two legal Responsa by Simḥah ben Isaac Luzzatto of Venice.

Samuel David Luzzatto, who had in his possession a copy of this satire called it by various names: מסכת סנדניאל (III, המניד) מסכת סנדניאל (p. 54), (אנרות שד"ל) משניות דסנדניאל, (p. 786) as well as מסכת דרך (ibid. p. 814). The statement "והלשון לשון משנה" (ibid. p. 786) is incorrect, since we have seen that the parody imitates also the Gemara. E. Deinard also has a fragment of this parody (2 leaves), containing part of the third chapter with תוספות and באור הענין.

CHAPTER XII

THE LAWS FOR CREDITOR AND DEBTOR OF ZACHARIAH PUGLIESE

The full title of the parody is as follows: זה ספר הלכות מלחה: לודה ויש בו פיומים לליל פורים ונביא לפורים ומס' ממני ומאתי הצעיר Ms. זכריה פולייסי בכמ"ד אברהם ס"ט שנת ולחתם חוון [1795] לפ"ק. Paper, 16°. 27f. Ital. Rabb. Char. The title page (f. 2) is crudely illuminated, and besides the fly-leaf there are nine blank leaves